

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Factors Related to Dietary Supplement Consumption Behavior among Undergraduate Students, Faculty of Liberal Arts and Science, Sisaket Rajabhat University.

(Received: August 27,2024 ; Revised: August 29,2024 ; Accepted: August 30,2024)

จุฑามาศ แก้วจันต์¹ ธิราดา สุจันทร์¹ กาญจนา ชันดี¹ เรียมลัดดา พิมพ์ทอง¹อิสราภรณ์ เฉลิม¹ วิชชุดา พิสัย¹ สุภาภรณ์ ทัศนพงษ์²Chuthamat Kaewchandee¹ Thirada Sujan¹ Kanchana Khantee¹ Riamladda Pimtong¹Issaraporn Chaloe¹ Witchuda Pisai¹ Supaporn Thasanapong²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ที่คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 301 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.2 อายุเฉลี่ย 20.04 ปี (SD=0.92) รายได้ต่อเดือน 3,000-5,000 บาท ร้อยละ 54.8 เคยซื้อแอลกอฮอล์ร้อยละ 75.1 เคยดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 50.5 พักหอพักนอคมหาวิทยาลัย ร้อยละ 51.2 การซื้อแอลกอฮอล์ให้ตัวเองรับประทาน ร้อยละ 46.8 และจำนวนเงินที่ซื้อแต่ละครั้ง 801-1,000 บาท ร้อยละ 25.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ที่พักอาศัย และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ ส่วนปัจจัยด้าน อายุ สาขาวิชา ระดับชั้นปี ภูมิภาค การเคยซื้อแอลกอฮอล์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำสำคัญ: แอลกอฮอล์ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

This study was survey research by cross-sectional study aimed at investigating the factors associated with alcohol consumption behavior among undergraduate students at the Faculty of Liberal Arts and Sciences, Sisaket Rajabhat University. The sample consisted of 301 students currently enrolled in the Faculty of Liberal Arts and Sciences, Sisaket Rajabhat University. The statistical analyses included means, percentages, standard deviations, and Chi-Square statistics, with statistical significance set at $p\text{-value} < 0.05$. The research findings revealed that most of the sample were female (51.2%), with an average age of 20.04 years (SD=0.92). Most participants had a monthly income of 3,000-5,000 Baht (54.8%), had purchased alcohol (75.1%), and had consumed alcohol (50.5%). About 51.2% lived in off-campus dormitories, 46.8% purchased alcohol for personal consumption, and 25.2% spent between 801-1,000 Baht per purchase. The analysis showed that gender, residence, and monthly income were significantly associated with alcohol consumption behavior at $p\text{-value} < 0.05$. In contrast, age, field of study, academic year, place of origin, and previous alcohol purchases did not show a significant relationship with alcohol consumption behavior.

Keywords: Alcohol, Alcohol consumption behavior, Undergraduate students¹ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ² ข้าราชการบำนาญ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด Correspondence author:

supaploy1@gmail.com

บทนำ

ในปัจจุบันการดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนเป็นปัญหาที่พบได้ทั่วโลก องค์การอนามัยโลก (WHO) รายงานว่าเยาวชนจำนวนมากเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุยังน้อย พบว่า ในปี 2018 ประมาณ 26.5% ของเยาวชนอายุ 15-19 ปีทั่วโลกมีการดื่มแอลกอฮอล์ โดยในยุโรปและอเมริกามีอัตราการดื่มสูงที่สุด การดื่มแอลกอฮอล์ในวัยเยาว์ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น การพัฒนาของสมองที่ช้าลง รวมถึงความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และพฤติกรรมความรุนแรงซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาสุขภาพมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเรียน การทำงาน และอุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ ในหลายประเทศทั่วโลกพบว่าเยาวชนมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น แม้จะมีกฎหมายควบคุมการดื่มในบางประเทศก็ตาม¹ ในประเทศไทย การดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนก็เป็นปัญหาที่สำคัญเช่นกัน สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนก็มีแนวโน้มที่สูงขึ้น จากการสำรวจในปี 2564 พบว่า ประมาณ 28.0% ของเยาวชนอายุ 15-19 ปีเคยมีการดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีเยาวชนจำนวนมากที่เริ่มดื่มตั้งแต่อายุ 12-14 ปี จากการศึกษาของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า เยาวชนไทยเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุประมาณ 15-16 ปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเข้าสู่ผู้ใหญ่อีกตอนต้น ปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนไทยดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การที่เยาวชนเข้าถึงแอลกอฮอล์ได้ง่าย รวมถึงแรงกดดันจากเพื่อนและสังคม และการยอมรับทางสังคม นอกจากนี้การดื่มแอลกอฮอล์ยังสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การขับขี่ยานยนต์โดยไม่สวมหมวกนิรภัย การใช้ความรุนแรง และการตั้งครกในวัยเรียน²

สำหรับจังหวัดศรีสะเกษ สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนมีความน่ากังวลเช่นกัน จากข้อมูลของสำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ในปี พ.ศ. 2566 เยาวชนในพื้นที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุยังน้อยประมาณ 30.3% ของเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษเคย

มีการดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีอัตราการดื่มที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา การดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนศรีสะเกษยังเป็นสาเหตุของปัญหาทางสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน การใช้สารเสพติดการตั้งครกในวัยเรียน และการหลุดออกจากระบบการศึกษาซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมในระยะยาว³

การดื่มแอลกอฮอล์ในวัยเยาว์มีผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจในระยะยาว การดื่มแอลกอฮอล์อาจทำให้เกิดโรคตับ โรคหัวใจ และโรคเรื้อรังอื่นๆ ในระยะยาว นอกจากนี้การดื่มแอลกอฮอล์ยังส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของสมอง ทำให้มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การใช้ความรุนแรง การเกิดอุบัติเหตุ และการตั้งครกในวัยเรียนซึ่งส่งผลกระทบต่อโอกาสในการพัฒนาชีวิตและอนาคตของเยาวชนในระยะยาว⁴

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและหาแนวทางในการสร้างความตระหนักให้นักศึกษาหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันจะช่วยป้องกันผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งจะก้าวสู่วัยผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Survey research by Cross-sectional study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่มีการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2566 จำนวน 1,165 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับ

ปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 301 คน ได้มา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Wayne⁵ ทำการสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการ คัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่าง Multistage Random Sampling ตามเกณฑ์กำหนด โดยแบ่งสัดส่วนตาม สาขา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูล พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และส่วนที่ 3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ การ ตรวจสอบความตรงเนื้อหา (Content validity) ของ แบบประเมิน โดยใช้ (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC = 0.86 ถือว่ามีความสอดคล้อง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแล้วไป ทดสอบเครื่องมือกับนักศึกษาในคณะใกล้เคียง จำนวน 30 คน โดยหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha reliability coefficient)⁶ ได้ค่าเท่ากับ 0.92 ถือว่ามีความเหมาะสม

วิธีการเก็บข้อมูล

1) ขออนุญาตจากคณะศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลใน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกลุ่ม ตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ ในการเก็บข้อมูล 2 สัปดาห์ หรือจนได้ข้อมูลครบตามที่กำหนด

3) ก่อนดำเนินการทำแบบสอบถามเพื่อเก็บ ข้อมูล ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการ นำข้อมูลไปใช้ และให้กลุ่มตัวอย่างสอบถามข้อสงสัย รวมทั้งการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง สิทธิในการตอบ คำถาม

4) หลังจากรวบรวมแบบสอบถามผู้วิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์ ของข้อมูล

5) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติและ แปรผลการศึกษาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนตามชนิดของข้อมูล และระบุสถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

2) สถิติอนุมาน (inferential statistics) วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญา ตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ซึ่งกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$

5. จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ดำเนินการศึกษาหลังจากได้รับ การพิจารณารับรองจากคณะศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การวิจัย ในมนุษย์ เลขที่ 001/2567 เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2567

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.2 อายุ เฉลี่ย 20.04 ปี (SD=0.92) ส่วนใหญ่อายุ 20 ปี ร้อย ละ 38.7 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ร้อยละ 29.6 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 38.2 รายได้ ต่อเดือน 3,000-5,000 บาท ร้อยละ 54.8 เคยซื้อ แอลกอฮอล์ร้อยละ 75.1 เคยดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 50.5 พักหอพักนอกมหาวิทยาลัย ร้อยละ 51.2 การ ซื้อแอลกอฮอล์ให้ตัวเองรับประทาน ร้อยละ 46.8 และจำนวนเงินที่ซื้อแต่ละครั้ง 801-1,000 บาท ร้อย ละ 25.2

2. ข้อมูลพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ ร้อยละ 50.3 รองลงมาคือระดับการดื่มแบบเสี่ยง ร้อยละ 31.0 ระดับการดื่มแบบติด ร้อยละ 13.5 และระดับการดื่มแบบอันตราย ร้อยละ 5.2 ประเภทของดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นิยมดื่มมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ เบียร์ ร้อยละ 89.7 เหล้า ร้อยละ 71.6 และสเปย์ ร้อยละ 43.9 ตามลำดับ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีเหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ ดื่มเมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์ ร้อยละ 71.0 ส่วนบุคคลที่ร่วมดื่มด้วยมากที่สุดคือเพื่อน ร้อยละ 92.3 ส่วนใหญ่นักศึกษาจะดื่มในช่วงเวลา ก่อนเที่ยงคืน ร้อยละ 83.2 โดยดื่มในสถานบันเทิง ร้อยละ 67.1 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีคนได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ร้อยละ 71.6 สมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมารดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 49.8 กลุ่มเพื่อนมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 81.4 และการชักชวนจากเพื่อนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 81.1

3. ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ที่นักศึกษาเข้าไปใช้บริการไม่มีโปรโมชั่นการขาย ร้อยละ 53.5 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเฉพาะร้าน

จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีโปรโมชั่นเท่านั้น ร้อยละ 63.2 และในกรณีที่ต้องการที่จะดื่มเหล้าแต่ทางร้านมีโปรโมชั่นเบียร์ลดราคา ส่วนใหญ่จะเลือกดื่มทั้งสองอย่าง ร้อยละ 49.7 สถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง ร้อยละ 70.4 คิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเพียงพอ ร้อยละ 92.7 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook, IG, Twitter, Line) ร้อยละ 67.1 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ร้อยละ 65.1

3.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยด้านเพศที่พบบ่อย และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ ส่วนปัจจัยด้าน อายุ สาขาวิชา ระดับชั้นปี ภูมิลาเนา การเคยซื้อแอลกอฮอล์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ดื่ม (n=155)	ไม่ดื่ม (n=146)	χ^2	P-value
เพศ				
ชาย	91 (30.2)	56 (18.6)	16.649	<0.001*
หญิง	64 (21.3)	90 (29.9)		
สาขาวิชา				

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ดื่ม (n=155)	ไม่ดื่ม (n=146)	χ^2	P-value
สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์	5 (1.7)	6 (2.0)	14.618	0.263
สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และ ดิจิทัล	7 (2.3)	12 (4.0)		
สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์	6 (2.0)	9 (3.0)		
สาขาวิชาวิศวกรรมโลจิสติกส์	7 (2.3)	18 (6.0)		
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา	50 (16.6)	39 (13.0)		
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	5 (1.1)	3 (1.0)		
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการ อาหาร	4 (1.3)	2 (0.7)		
สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน	35 (11.6)	26 (8.6)		
สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร	6 (2.0)	6 (2.0)		
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ อุตสาหกรรม	6 (2.0)	3 (1.0)		
สาขาวิชาเทคโนโลยีโยธาและ สถาปัตยกรรม	7 (2.3)	12 (4.0)		
สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	4 (1.3)	2 (0.7)		
สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	13 (4.3)	8 (2.7)		
ที่พักอาศัย				
หอพักในมหาวิทยาลัย	18 (6.0)	26 (8.6)	6.551	0.038*
หอพักนอกมหาวิทยาลัย	124 (41.2)	98 (32.6)		
พักที่บ้าน	13 (4.3)	22 (7.3)		
ภูมิลำเนา				
ในจังหวัดศรีสะเกษ	125 (41.5)	127 (42.2)	2.323	0.313
จังหวัดอื่นในภาคอีสาน	29 (9.6)	18 (6.0)		
จังหวัดอื่นนอกภาคอีสาน	1 (0.3)	1 (0.3)		
รายได้ต่อเดือน				
น้อยกว่า 3,000 บาท	40 (13.3)	39 (13.0)	8.674	0.034*
3,000 – 5,000 บาท	76 (25.2)	89 (29.6)		
5,000 – 10,000 บาท	33 (11.0)	16 (5.3)		
มากกว่า 10,000 บาท	6 (2.0)	2 (0.7)		

* p-value < 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ในช่วงปี 2566 นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ ส่วนใหญ่นักศึกษามากกว่าครึ่งยังดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ

51.5 และส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และแนวโน้มการดื่มแอลกอฮอล์ของเพศหญิงมีอัตราที่สูงขึ้นเรื่อยๆ อาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้หญิงที่มีแนวโน้มเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ซึ่ง

สะท้อนถึงผลกระทบจากการพัฒนาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและกลุ่มนักศึกษา นอกจากนี้การดื่มแอลกอฮอล์ยังอาจเกิดจากปัจจัยทางจิตวิทยาและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความเครียดจากการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี สิริวัฒน์ และคณะ⁷ ซึ่งพบว่าแนวโน้มการดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่นักศึกษาเพศหญิงมีอัตราที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เหตุผลที่เป็นไปได้สำหรับการเพิ่มขึ้นของการดื่มแอลกอฮอล์ในเพศหญิงอาจมาจากความเปลี่ยนแปลงในค่านิยมทางสังคมที่เริ่มยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์ในผู้หญิงมากขึ้น รวมถึงปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ความเครียดจากการเรียน การเข้าสังคม และกิจกรรมทางสังคมที่ส่งเสริมการดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การเผชิญกับแรงกดดันในชีวิตประจำวันและการแสวงหาการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ก็อาจมีส่วนในการส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษาเพศหญิง

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษาเข้าไปใช้บริการส่วนใหญ่ไม่มีโปรโมชั่นการขาย ร้อยละ 53.5 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเฉพาะร้านที่มีโปรโมชั่นเท่านั้น ร้อยละ 63.2 นอกจากนี้ หากนักศึกษาต้องการดื่มเหล้าแต่ทางร้านมีโปรโมชั่นเบียร์ลดราคา ส่วนใหญ่จะเลือกดื่มทั้งสองอย่าง ร้อยละ 49.7 สถานที่ที่นิยมซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง ร้อยละ 70.4 และนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเพียงพอ ร้อยละ 92.7 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยของ Jones et al.⁸ พบว่า โปรโมชั่นไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา แต่อาจมีอิทธิพลบางส่วนเมื่อมีความต้องการดื่มอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่านักศึกษาเลือกที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ Smith et al.⁹ ที่ระบุว่าความสะดวกในการเข้าถึงมีบทบาทสำคัญต่อการบริโภคแอลกอฮอล์ของเยาวชน ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook, IG, Twitter, Line) ร้อยละ 67.1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Atkinson et al.¹⁰ ที่พบว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักที่เยาวชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการโฆษณาผ่านช่องทางนี้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ร้อยละ 65.1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Anderson et al.¹¹ ที่พบว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มการรับรู้และความต้องการดื่มในกลุ่มเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยด้านเพศที่พหุอาศัย และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงศ์ สุขะพันธ์ และคณะ¹² ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า ปัจจัยด้านเพศและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ โดยเพศชายมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง และนักศึกษาที่มีรายได้สูงมีโอกาสดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักศึกษาที่มีรายได้ต่ำ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านที่พักอาศัยก็มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักนอกมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักศึกษาที่พักอยู่กับครอบครัว เหตุผลที่อธิบายผลการวิจัยนี้อาจมาจากความเป็นอิสระที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยนอกบ้าน รวมถึงการเข้าถึงแหล่งจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ได้ง่ายขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilsnack et al.¹³ ระบุว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง ทั้งในแง่ของปริมาณการดื่มและความถี่ของการดื่ม ทั้งนี้เนื่องจากบทบาททางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้เพศชายมีการเข้าสังคมและมีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่เป็นอันตรายมากกว่าเพศหญิง งานวิจัยของ Kuntsche et al.¹⁴ พบว่า นักศึกษาที่อาศัยอยู่นอกบ้าน เช่น ในหอพัก มีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น เนื่องจากมีอิสระในการตัดสินใจและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง และงานวิจัยของ Wechsler et al.¹⁵ พบว่ารายได้ที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาที่มีรายได้มากขึ้นสามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้บ่อยครั้งและในปริมาณที่มากกว่า นักศึกษาที่มีรายได้น้อยมักจะจำกัดการดื่มเนื่องจากข้อจำกัดทางการเงิน จะเห็นได้ว่าจากการวิจัยนี้เพศหญิงมีแนวโน้มในการดื่ม

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้าน อายุ สาขาวิชา ระดับชั้นปี ภูมิฐานะ การเคยซื้อแอลกอฮอล์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ศุภวิริยาภรณ์ และคณะ¹⁶ พบว่าอายุ สาขาวิชา และระดับชั้นปี ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาในเมืองใหญ่ ซึ่งมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน ทำให้พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้ถูกกำหนดโดยปัจจัยเหล่านี้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ งานวิจัยของ สมศักดิ์ อ่อนน้อม และคณะ¹⁷ ยังสนับสนุนว่า ภูมิฐานะและการเคยซื้อแอลกอฮอล์ไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่ม เนื่องจากนักศึกษาที่มาจากภูมิฐานะต่างกัน มักปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และวัฒนธรรมการดื่มที่เหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนานโยบายและมาตรการป้องกันมหาวิทยาลัยควรพิจารณาการพัฒนานโยบายที่เฉพาะเจาะจงสำหรับนักศึกษาเพศชาย เนื่องจากพบว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือการให้คำปรึกษาทางด้านจิตวิทยาอาจช่วยลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษาเพศชายได้

2. การสนับสนุนทางด้านที่พักอาศัย เนื่องจากที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้นักศึกษามีที่พักอาศัยที่ปลอดภัยและมีการควบคุมการเข้าถึงแอลกอฮอล์ เช่น การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพดีในหอพักของนักศึกษา

3. การจัดการรายได้ และการใช้จ่ายมหาวิทยาลัยควรให้ความรู้และคำแนะนำด้านการบริหารจัดการรายได้ของนักศึกษา เพื่อช่วยลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอาจจัดทำโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางการเงินหรือการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม และปัจจัยด้านจิตวิทยา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และนักศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Global status report on alcohol and health 2018. Geneva: World Health Organization; 2018.
2. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างความเสริมสุขภาพ. สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย ปี 2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างความเสริมสุขภาพ; 2564.
3. สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2566. อุบลราชธานี: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2566.
4. DeWit DJ, Adlaf EM, Offord DR, Ogbome AC. Age at first alcohol use: A risk factor for the development of alcohol disorders. *American Journal of Psychiatry*. 2000;157(5):745-750.
5. Wayne WD. Biostatistics: A foundation of analysis in the health sciences. 6 th ed. New York: John Wiley & Sons; 1995.
6. Cronbach LJ. Essential of psychology testing. New York: Harper; 1984.
7. ปราณีย์ สิริวัฒน์, นามสกุลตัวอย่าง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาเพศหญิงในระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิจัยสุขภาพและสังคม*. 2565;10(2):123-135.
8. Jones SC, Barrie L, Robinson L, Allsop S. Promotion of alcohol to young people: Perspectives and practice in the Australian alcoholic beverages industry. *Public Health*. 2015;129(11):1400-1410.
9. Smith LA, Foxcroft DR. The effect of alcohol advertising, marketing, and portrayal on drinking behavior in young people: Systematic review of prospective cohort studies. *BMC Public Health*. 2017;9(1):51.
10. Atkinson AM, Sumnall H, Measham F. Depictions of alcohol use in a UK government partnered social marketing campaign: young people's interpretations and recommendations. *BMC Public Health*. 2011;11(1):316.
11. Anderson P, de Bruijn A, Angus K, Gordon R, Hastings G. Impact of alcohol advertising and media exposure on adolescent alcohol use: a systematic review of longitudinal studies. *Alcohol Alcohol*. 2009;44(3):229-243.
12. กิตติพงศ์ สุขะพันธ์, สายพิณ จิตรสุนทร. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. *วารสารการวิจัยทางพฤติกรรม*. 2563;15(1):45-59.
13. Wilsnack RW, Wilsnack SC, Kristjanson AF, Vogeltanz-Holm ND, Gmel G. Gender and alcohol consumption: patterns from the multinational GENACIS project. *Addiction*. 2009 Sep;104(9):1487-500.
14. Kuntsche E, Rehm J, Gmel G. Characteristics of binge drinkers in Europe. *Soc Sci Med*. 2004 Dec;59(1):113-27.
15. Wechsler H, Nelson TF. Binge drinking and the American college student: what's five drinks? *Psychol Addict Behav*. 2001 Dec;15(4):287-91.
16. สุรศักดิ์ ศุภวิริยาภรณ์, สุรัตน์ ศุภวิริยาภรณ์. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย. *วารสารการวิจัยการพยาบาล*. 2558;13(2):112-120.
17. สมศักดิ์ อ่อนน้อม, อัมพร ภู่วิจิตร. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการสาธารณสุข*. 2561;15(3):145-154.